

MANIFEST ANTI-CULPA ECONÒMICA

Lo prometido es deuda

La situació econòmica que estem vivint a Espanya ens està arrossegant, individualment i social, a extrems insostenibles. A causa del deute públic, estem patint retallades salvatges que ataquen la supervivència i la dignitat de les persones. A més, la precarietat salarial i l'altíssima taxa d'atur ens impedeixen, a gran part dels ciutadans, fer front als nostres deutes privats (hipoteques, crèdits empresarials, etc.). Comprendre l'origen d'aquest deute públic i dels nostres deutes privats és, per tant, fonamental per poder entendre la situació econòmica actual. El deute és a la base de la nostra economia, de les nostres vides.

En el cas dels deutes privats, el problema més estès actualment és el pagament de la hipoteca, que ens pot servir aquí com exemple paradigmàtic. La impossibilitat de fer front a les hipoteques està provocant veritables tragèdies, molta angoixa i un fort sentiment de culpa a molts de nosaltres i en el nostre entorn, arribant fins i tot a provocar en alguns casos el suïcidi. La hipoteca és, efectivament, el deute privat més important i el que més greuges està provocant entre la població. Ara bé, els que no podem pagar la hipoteca dels nostres habitatges ¿hem sentir-nos culpables per això? ¿Hem d'acceptar unívocament la responsabilitat de la nostra situació? Abans de res, cal assenyalar que les hipoteques es van originar majoritàriament per la compra d'un primer habitatge i que aquestes compres van ser el resultat d'unes polítiques molt concretes impulsades pel Govern i algunes entitats financeres. Aquestes polítiques presentaven efectivament la compra d'un habitatge com a la millor, sinó l'única, opció possible davant del mercat immobiliari, en un moment en què els preus dels lloguers estaven pels núvols i els lobbies financers pressionaven perquè les hipoteques es concedissin en bones condicions. Més concretament, aquestes polítiques van consistir a reduir els requisits de concessió de crèdit, atorgant-lo a famílies amb ingressos baixos i amb molt de risc d'impagament que van acabar, així, sobreendeutant-se; es va estendre també el termini de les hipoteques a 30 i 40 anys per permetre que la quota mensual es reduís i fos més accessible; es va introduir la desgravació fiscal de la compra, es va aprovar la llei d'arrendaments urbans que defensa els interessos del propietari i es va deixar el llogater en una situació de força inestabilitat i vulnerabilitat; i tot això afegit a la inexistència d'un parc públic d'habitatges de lloguer regulat per l'Estat (que el Govern actual del PP segueix refusant)[\[1\]](#).

Així doncs, no es pot entendre el boom immobiliari a Espanya amb totes les seves nefastes conseqüències socials i ecològiques, no es poden entendre les dificultats actuals de la majoria de ciutadans per pagar la hipoteca, ni tampoc es pot entendre la tragèdia social que vivim cada dia amb els desnonaments sense tenir en compte aquestes polítiques de crèdit, impulsades pel Govern i els *lobbies* financers per tal d'augmentar la construcció i compra d'habitatges, la concessió d'hipoteques i els seus propis beneficis. Especulació salvatge amb un dret fonamental: un sostre sota el qual poder dormir. Per tot això, la culpa que sentim alguns endeutats per no poder pagar la nostra hipoteca cal entendre-la en aquest context econòmic ultra-liberal, abandonat als interessos privats dels més poderosos. Per tant, respecte al deute privat —i paradigmàticament la hipoteca que molts patim— la voluntat

individual no pot entendre's sense la força del sistema econòmic i les inèrcies orquestrades pels grups de pressió financers que determinen les polítiques dels Governos. Com afirma Nicholas Mirzoeff: "Si els arruïnats som milers, el pocavergonya és el sistema" [2].

En el cas del deute espanyol: Existeix un altre factor molt important per comprendre la situació actual, on ens trobem amb un deute públic del 90% del PIB i que està provocant tantes retallades: la desregulació dels mercats financers. Aquesta desregulació va eliminar els instruments que tenien els Estats per protegir-se de l'especulació dels bancs. Per exemple, amb l'aprovació de l'article 104 del Tractat de Maastricht el 1992, els Bancs Centrals dels països van deixar de finançar els respectius Estats. Van ser els bancs privats els que van assumir llavors aquesta funció. Es va permetre així que la banca cobrés, pels bons que compraven als Estats, interessos molt més alts que els que cobraven abans els Bancs Centrals. En aquest sentit, els experts afirmen que, si el Banc Central Europeu hagués prestat diners directament als Estats al mateix tipus d'interès que el que oferien a les entitats bancàries privades, ara tindríem un deute del 14% del PIB en comptes del 90% actual [3].

Així doncs, les retallades que estem patint es duen a terme per poder pagar els interessos del deute contret per l'Estat espanyol amb els grans bancs privats. La situació actual, amb una sanitat i educació retallades, amb una altíssima taxa d'atur, és llavors culpa del ciutadà d'a peu? ¿Hem viscut — com ens repeteixen sense parar— per sobre de les nostres possibilitats? ¿Hem treballat massa poc per a l'educació i la sanitat públiques que reclamem? Una lectura crítica de les dades ens dona una resposta negativa a aquestes preguntes: el que s'ha produït és, més

aviat, una submissió d'allò públic a entitats financeres privades amb afany de lucre i, per tant, un endeutament excessiu de l'Estat. I el panorama no sembla deixar gaire lloc a l'esperança. El 2013, el Govern espanyol vol retallar 39.000 milions d'euros i té programat gastar-se'n 38.598 milions d'euros (és a dir, un 98,94%) per pagar precisament els interessos del deute públic[4].

Els nostres governants, en comptes de tallar la situació plantant cara a la dictadura financera, segueixen els programes que dicten els especuladors i desfan l'Estat del Benestar, manllevant-nos els nostres drets socials i laborals obtinguts progressivament durant anys i anys de lluites. Així mateix, amb la complicitat dels mitjans de comunicació, el Govern espanyol i la Troika europea ens fan responsables d'aquesta situació, afirmant que hem viscut per sobre de les nostres responsabilitats, que hem consumit massa i treballat poc. Des d'Alemanya, se'ns titlla de "mandrosos" junt amb els altres països del sud d'Europa[5], i se'ns acusa de jubilar-nos massa aviat i de tenir massa vacances[6]. Aquest és el judici que difonen massivament i que molts de nosaltres hem acabat interioritzant. Apareix així el que podríem anomenar "un sentiment de culpa econòmica" que molts de nosaltres hem assumit i que té certament moltes conseqüències, individuals i socials.

NO podem seguir acceptant la culpabilitat que ens ha estat imposada i que sembla retirar-nos fins i tot el dret a protestar i rebel·lar-nos ("No em rebel·lo perquè el que està passant és culpa meva", ens diem inconscientment). Cal afirmar clarament que NO hem viscut per sobre de les nostres possibilitats, com ens repeteixen insistentment, sinó que "l'1% ha viscut per sobre de les possibilitats del 99%"[7]. Per tant, hem de protestar contra aquesta culpa econòmica inculcada i rebutjar fermament les etiquetes de paràsits, mandrosos i assistits.

Per tot això, aquest pelegrinatge es proposa atacar directament aquesta culpa imposada als ciutadans, a través dels deutes privats i del deute públic, per l'establishment polític i els mitjans de comunicació. ***Lo prometido es deuda és, així doncs, una acció comú per mostrar el nostre profund rebuig davant la situació actual i davant la culpa econòmica que ens han imposat.***

[1] Vegeu: <http://www.rtve.es/noticias/20120918/congreso-rechaza-crear-parque-publico-alquiler-viviendas-del-banco-malo/563931.shtml>

[2] Vegeu: <http://www.lavanguardia.com/lacontra/20130327/54370755125/si-los-arruinados-somos-miles-el-sinverguenza-es-el-sistema.html>

[3] "Si el Banco Central Europeo (BCE), y antes el Banco de España, hubieran prestado desde 1989 al Estado español dinero a los mismos intereses a los que el BCE lo ha prestado a la banca privada, la deuda pública española sería hoy un 14% del PIB, en lugar del 90%. El Banco Central Europeo no es un Banco Central sino un enorme lobby de los intereses financieros. De ahí que preste dinero a un 1% a la banca privada y que sea ésta la que, con este dinero, compre bonos del Estado español a unos intereses del 6% y del 7%. Un negocio redondo y que la población paga a base de recortes y

recortes del gasto público, incluyendo el social. Ésta es la razón de que haya tantos recortes.” [La causa real de los recortes](#), Vicenç Navarro, en Publico.es, 28/2/13.

[4] [La causa real de los recortes](#), Vicenç Navarro, en Publico.es, 28/2/13.

[5] [Merkel blast “lazy”Greece and Portugal](#), en EU Times, 20/5/2011.

[6] [Merkel asegura que los españoles no se deben jubilar antes que los alemanes](#), Cinco días, 17/3/2013; [Merkel considera que los trabajadores españoles tienen demasiadas vacaciones](#), Faro de Vigo, 19/5/2011; [Merkel vuelve a cargar contra los derechos de los europeos del sur](#), Publico.es, 19/05/2011.

[7] Frase extraída del manifiesto “No devem, no paguem, de nosaltres depèn!” de la “Semana de lucha contra la deuda” 2012 organizada por Plataforma Auditoría Ciudadana de la Deuda (PACD). Editar